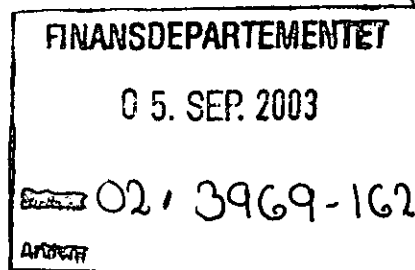

Velferdsalliansen

c/o Leiv Mørkved
Norderhovgata 5 - 0654 Oslo
tlf. 95 10 65 56

epost: asi-nord@online.no
hjemmeside: <http://home.no.net/velferds/>

Finansdepartementet

Velferdsalliansens høringsuttalelse til: "Skisse til nasjonal handlingsplan for bærekraftig utvikling"

Velferdsalliansen er et samarbeidsnettverk bestående av 15 organisasjoner som arbeider for økonomisk, sosialt og rettslig vanskeligstilte i Norge. Våre medlemsorganisasjoner teller i dag ca. 40.000 medlemmer, mens Velferdsalliansens målgrupper omfatter mellom 300.000 og 400.000 mennesker i Norge.

Det vises til vedlagte informasjonsark.

Vi oversender med dette vår høringsuttalelse med vedlegg.

Med vennlig hilsen
Velferdsalliansen

Leiv Mørkved
styreleder

Generell kommentar

Vi har tre hovedinnvendinger til den framlagte skissen:

- A. Manglende drøfting av den sosiale og humane bærekraftige utvikling i Norge, og forslag på tiltak på dette feltet
- B. Manglende beskrivelse av fattigdom i Norge og manglende drøfting av tiltak for å bekjempe denne
- C. FN's handlingsplan for sosial utvikling er ikke beskrevet eller referert

A. Human og sosial bærekraftig utvikling i Norge

Vi ser en klar utvikling i Norge som går i motsatt retning av Agenda 21 målet om "en sosial og human bærekraftig utvikling". Dette gjelder både for personer som er innenfor arbeidsmarkedet og for de som har falt utenfor.

Innenfor arbeidsmarkedet

Vi mener at dagens utvikling med økende antall sykemeldte og uføretrygdete skyldes en utvikling i arbeidslivet som ikke er sosial og human bærekraftig. Et stadig økende prestasjonspress setter mange arbeidstakere under et sterkt psykisk og fysisk press. Mange erfarer at de i sitt arbeide blir presset ut over sin sosiale og humane tålegrense og ender opp som syke og uføre.

Det er blitt 20 % flere trygdete i siste halvdel av 1990-tallet. Psykisk stress plager mange arbeidstakere mellom 20 og 40 år. Professor Bjørgulf Claussen sier ; "at stadig flere unge mennesker støtes ut av arbeidslivet, kan utvikle seg til en katastrofe for Norge".

Til tidsskriftet for Den norske legeforening uttaler flere forskere at; "problemet ofte er at det er et sprik mellom det som forventes av samfunnet og det som folk klarer å mestre, og at dette er årsaken til at stadig flere mellom 20 og 40 år uføretrygdes, sykemeldes eller går på attføring".

Vårt konkurranseutsatte næringsliv møter stadig sterkere konkurranse og krav til økende avkastning på eierkapitalen. Arbeidskraften eller humankapitalen blir dermed satt under et økende prestasjonspress. De som ikke klarer hardkjøret skifter samfunnsroller fra å være aktive verdiskapere til å bli passive trygdemottakere.

Den nyliberalistiske markedsøkonomi-tenkningen blir stadig mer gjeldende også innen offentlig sektor. Konkurranseutsetting og stadig knappere økonomiske rammer i forhold til arbeidsoppgaver setter også offentlig ansatte under et økende prestasjonspress.

Utenfor arbeidsmarkedet

Svært mange som er satt utenfor arbeidsmarkedet har de siste årene fått sine økonomiske levekår reduserte. Det er grupper som; arbeidsledige, personer på attføring og rehabilitering, aleneforeldre og sosialhjelpsmottakere. Trygder og sosialytelser for disse gruppene har enten stått stille eller er blitt reduserte samtidig med en sterk utgiftsøkning i levekostnader og husleie.

Disse gruppene representerer den største delen av arbeidskraftsreserven i vårt land. Når storsamfunnet gir disse dårligere levekår opplever de sakte men sikkert å bli "skrudd ned" psykisk og fysisk. De blir i stadig dårligere stand til å kunne gå tilbake til arbeidslivet. Storsamfunnets nedskjæring av levekårene for disse vanskeligstilte gir disse gruppene en ikke bærekraftig sosial og human utvikling.

B. Fattigdomsbekjempelse i Norge

I deres skisse finnes en kort beskrivelse av "Tiltaksplanen mot fattigdom". Vi savner en grundigere beskrivelse og drøfting av fattigdom i Norge samt drøfting av ulike måter for fattigdomsbekjempelse.

D. FN's handlingsplan for sosial utvikling

Norge har undertegnet FN's handlingsplan for sosial utvikling fra FN konferansen i København i 1995. Denne planen er senere verken blitt oversatt til norsk eller er blitt ratifisert av Stortinget.

I en rekke europeiske land er denne planen lagt til grunn for mange ulike typer utviklingsprosjekter i forhold til sosial utvikling blant vanskeligstilte grupper og i forhold til

fattigdomsbekjempelse. I Norge har styringsmaktene ikke oversatt denne planen til norsk og dermed ikke gjort den tilgjengelig for de gruppene den berører.

Som interesseorganisasjon og talerør for disse gruppene mener vi dette er å skjule inngått avtale for de det gjelder og dermed et overgrep ovenfor disse. Vi gjentar derfor på nytt vårt gamle krav om at denne avtalen oversettes til norsk og gjøres gjeldende for de den gjelder.

Vi finner det svært kritikkverdig og besynderlig at denne FN-avtalen ikke er nevnt eller referert i deres skisse.

Vi mener at denne FN-planen er relevant og nyttig i forhold til fattigdomsbekjempelse i Norge. Vi ber derfor om at vårt vedlegg med utdrag av planen oversatt til norsk, tas inn i den endelige Nasjonal Agenda 21-planen.

Utdrag av

NASJONAL HANDLINGSPLAN

fra FN's konferanse om sosial utvikling

København 6-12.3.1995

Oversatt av Gunnar Paaske

Innhold

1. Handlingsplanens overbygging.
2. Nasjonale strategier, evalueringer og tilbakeblikk.
3. Engasjement av ideell og frivillig samfunnsinnsats
4. Mobilisering av økonomiske ressurser.

Oversatt av GP desember og januar 96/97

Implementering og oppfølging av FN's konferanse om sosial utvikling

København, Mars 1995

Intet mindre enn en fornyet og massiv politisk vilje til å investere i mennesker og deres velferd, vil kunne realisere målene for sosial utvikling nasjonalt og internasjonalt.

Sosial utvikling og implementering av handlingsplanen er primært de enkelte regjeringers ansvar, men full realisering krever internasjonalt samarbeid og assistanse.

På alle nivåer av realisering, er følgende forhold av avgjørende betydning:

1. Å fremme og beskytte alle menneskelige rettigheter og grunnleggende friheter, støtte demokratiske institusjoner og øke kvinners makt og innflytelse.

2. Integrasjon av mål, planer og tilbakemeldingsystemer som har utviklet seg hver for seg i forhold til forskjellige problemstillinger.

3. Partnerskap som omfatter stater, lokale myndigheter, ikke offentlige organisasjoner, særlig frivillige organisasjoner, andre større grupper som definert i Agenda 21, presse, familier og individer.

4. Erkjennelse av at verden består av ulikheter, og at tiltakene som treffes er avpasset disse forskjeller.

5. Å bringe reell makt og innflytelse til de mennesker som behøver hjelp, slik at de kan delta helhetlig i å sette mål, lage fremdriftsplaner, realisere planer og evaluere resultater.

6. Anstrengelser for å mobilisere nye og andre økonomiske ressurser som er både adekvate og forutsigbare, og som mobiliseres på en måte som maksimerer tilgangen på disse ressurser - og bruker alle tilgjengelige finansielle kilder og mekanismer, inter alia, multilaterale, bilaterale og private kilder.

7. Solidaritet, forlengelse av partnerskapskonseptet og en moralsk oppbygging av gjensidig respekt og omtanke blant individer, samfunn og nasjoner.

A. Nasjonale strategier, evalueringer og tilbakemeldinger.

Å fremme en samlet tilnærming til iverksettelse av handlingsplanen spesifikt for de enkelte nasjoner, krever følgende:

(a) Overblikk og analyse av makroøkonomiske, mikroøkonomiske og lokalpolitiske evner til å håndtere fattigdom, sysselsetting, sosial integrasjon og sosial utvikling.

(b) Forsterke regjeringens program og politikk innenfor sosial utvikling, gjennom å styrke samspillet mellom alle nasjonale og internasjonale aktørers innsats. Styrke effektiviteten i offentlige ledelsesstrukturer, lette den effektive og åpenbare bruk av ressurser under nødvendig hensyntagen til anbefalingene og oppfølgingen av Agenda 21.

(c) Måle og vurdere omfanget, fordelingen og karakteristika knyttet til fattigdom, arbeidsledighet og sosial utestenging. Dertil treffe tiltak med det siktemål å øke produktiv jobbutvikling og lette sosial integrasjon for de aktuelle mennesker.

(d) Innen utgangen av 1996, formulere og styrke tverrsektorielle strategier for implementering av konferansens resultat vedr. nasjonale strategier for sosial utvikling. Dette omfatter også tiltak fra nasjoner i samarbeid med andre regjeringer, internasjonale, nasjonale og lokale organisasjoner, herunder tiltak utformet i samspill og samarbeid med aktører i den ikke statlige del av samfunnet, privat sektor og samarbeidsgrupper. Det forutsettes at hver enkelt aktør og deltaker påtar seg et reellt ansvar med enighet om prioriteringen og tidsrammer.

(e) Integrere nasjonale utviklingsplaner for sosial utvikling i politikk og budsjetter, på tvers av tradisjonelle sektorgrenser, formulert tydelig og troverdig, og implementert med deltakelse av de grupper mennesker som er direkte påvirket.

(f) Definere tidsbestemte mål for å fjerne almen fattigdom, og utrydde absolutt fattigdom, forsterke sysselsetting, redusere arbeidsledighet og styrke sosial integrasjon, innefor rammene av de enkelte nasjoners forutsetninger.

(g) Fremme og styrke institusjonell kapasitet for koordinering av tverrsektorielt og tverrdepartementelt samarbeid. Samordne allokering av ressurser til vertikal integrasjon mellom hovedsteder distrikter.

(h) Utvikle kvantitative og kvalitative målemetoder av sosial utvikling. Dette omfatter, der det er mulig, måling av fattigdom, sysselsetting, sosial integrasjon og andre sosiale faktorer, fordelt på kjønn. Dette vil gi innsikt i gjennomslagskraften i den politikk og de handlingsplaner som iverksettes, og innsikt i utforming og introduksjon av nye, forbedrede handlingsplaner.

(i) Styrke og iverksette overvåkingssystemer, som også omfatter engasjement i utforming av politikk og handling fra det lokallasjonale organisasjoner i samspill med internasjonale organisasjoner.

(j) Alle land bør foreta regelmessige målinger av deres fremdrift mot iverksettelse av konklusjonene fra FN's samling, fortrinnsvis i form av nasjonale rapporter som presiserer fremganger, problemer og hindringer. Slike rapporter bør anses være innenfor rammene av en sammenfatning som tar hensyn til de forskjellige rapportprosedyrer for økonomiske, sosiale og miljømessige områder.

84. Å sikre internasjonal støtte til formulering av nasjonale strategier for sosial utvikling, vil følgende bi- og multilaterale tiltak være påkrevet:

(a) Bistå land i å styrke eller gjenoppbygge kompetanse i å formulere, samordne, iverksette og overvåke integrerte strategier for sosial utvikling.

(b) Samordne bistand som tilføres av forskjellige aktører med tilsvarende planleggingsansvar, i samsvar med andre internasjonale handlingsplaner;

(c) Utvikle forbedrede metoder for datainnhenting til samling av informasjon for statistikker og indikatorer for sosial utvikling. Muliggjøre oversikt og analyse av valgt politikk, skaffe den nødvendige kompetanse, samt gi veiledning og støtte til land som måtte ønske det.

Engasjement av ideell og frivillig samfunnsinnsats

85. En effektiv implementering av erklæringen og konferansens Handlingsprogram, krever at frivillige og ideelle organisasjoner i samfunnet innenfor områdene utdannelse, helse, fattigdom, sosial

integrasjon, menneskerettigheter, forbedring av livskvalitet, avlastning og rehabilitering styrkes, slik at det blir mulig å få deres konstruktive deltakelse i utforming av politikk og handlingsplaner. Dette vil forandre:

a. Oppmuntring og stimuli til å starte og utvikle slike organisasjoner, især blant underprivilegerte og sårbare mennesker.

b. Etablering av rammevilkår med forankring i lover og regelverk, institusjonelle retningslinjer, og tilgang på kompetanse til å involvere slike organisasjoner i utforming, implementering og evaluering av strategier og handlingsplaner for sosial utvikling.

c. Bidra til ressursbyggende planer for slike organisasjoner på kritiske områder som deltakende planlegging, utvikling av handlingsplaner, gjennomføring og evaluering. Dertil også økonomiske og finansielle analyser, økonomistyring, forskning, informasjon og juridisk bistand;

d. Skaffe mindre bevilgninger samt teknisk og administrativ støtte til initiativer som tas på lokalt nivå.

e. Styrke nettverksarbeid og utveksling av kompetanse og erfaring såvel deltakere imellom som organisasjoner imellom.

86. De frivillige og ideelle organisasjoners bidrag til sosial utvikling, kan i samspill med det private næringsliv, forsterkes ved å:

a. Utvikle prosedyrer for etablering av planer og politikk for sosial utvikling som muliggjør partnerskap og samarbeid mellom det sivile/private samfunn og regjeringen;

b. Stimulere næringsvirksomheter til å investere i utvidede aktiviteter som ikke nødvendigvis er forretningsbaserte. Disse aktiviteter kan være bidrag til sosial utvikling, særlig med tanke på å skape nye jobbmuligheter, sosiale støtteaktiviteter på arbeidsplassen, tilgang på produksjonsressurser, og oppbygging av infrastruktur.

c. Stimulere og skape rammevilkår for fagforeninger til å delta i planlegging og gjennomføring av sosiale utviklingsprogrammer, spesielt med henblikk på generering av nye muligheter for arbeidsplasser på forsvarlige vilkår. Dertil tilgang på utdanning, helsevesen og andre grunnleggende tjenester såvel som utvikling av et økonomisk klima/miljø som muliggjør økonomisk vekst og utvikling.

d. Stimulere og gjøre det mulig for landbruksorganisasjoner og kooperativer til å delta i formulering og gjennomføring av en bærekraftig landbruks og distriktsutviklingspolitikk.

e. Stimulere til, og gjøre det mulig for mennesker som lever i fattigdom eller på annen måte er i nød, å finne skapende samarbeidsformer.

f. Støtte akademiske miljøer og forskningsmiljøer, særlig i utviklingsland, i å bidra til å skape sosiale utviklingsprogrammer. Skape mekanismer for uavhengige, frittstående, og upartisk objektive målinger av sosial fremgang, med særlig vekt på oppsamling, dissekering og analyse av informasjon og ideer knyttet til økonomisk og sosial utvikling.

g. Oppmuntre utdannelsesinstitusjoner, media og andre leverandører av informasjon til samfunnet om å vie særlig oppmerksomhet til utfordringene den sosiale utviklingen rommer, og stimulere til omfattende og velinformerte debatter om sosialpolitikk i hele samfunnet.

Mobilisering av økonomiske ressurser

87. Implementering av deklarasjonen og handlingsplanen i nasjonal målestokk, vil kreve betydelige nye og supplerende ressurser fra såvel offentlig som privat sektor. En øket tilgang på samfunnsressurser til fremme av sosial utvikling vil på nasjonalt plan kreve følgende:

a. Iverksettelse av makro og mikroøkonomiske politikker i overensstemmelse med nasjonal prioriteringer og valgte politikker, med det formål å oppmuntre til forsterket sparing og den nødvendige investering i offentlig forbruk. Dette kan gjøres med progressive, rettferdige og økonomisk effektive skatter som tar de nødvendige hensyn til våre kunnskaper om bærekraftig utvikling. I tillegg redusere økonomisk støtte til aktiviteter som ikke kommer de fattige til gode.

b. Redusere overdrevne kostnader og investeringer til våpenproduksjon og kjøp i overensstemmelse med nasjonale krav til sikkerhet, og frigjøre ressurser til opptrapping av sosial og økonomisk utvikling.

c. Sikre stabile og forutsigbare midler til relevante innsatser gjennom prioritering av sosial utvikling i offentlige budsjetter.

d. Sikre at midlene til sosial utvikling er tilgjengelige på det administrative nivå som er ansvarlig for formulering og implementering av de aktuelle planer;

e. Øke og synliggjøre en effektiv bruk av offentlige midler, redusere unødig ressursbruk mellom konkurrerende aktiviteter, og fokusere på de områder som representerer de største sosiale behov.

f. Utvikle nye metoder for finansiering av sosial utvikling, gjennom private såvel som offentlige kilder. Skape stimulerende rammevilkår for mobilisering av finansielle ressurser i befolkningen (civil society) som også omfatter veldedige bidrag og frivillige, individuelle donasjoner.

88. Dette kapitel gjelder U-land generelt, og Afrika spesielt.

89. Dette kapitel gjelder FN's generalforsamlings rolle.